

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XVIII. Gregor. IX. a Astoricen. & Lucen. Episcopus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

querint, puniantur. Quod si fortè solvendo non d fuerint, sic alias reatus talium castigetur, quod in pœna ipsorum aliis, e interdicatur audacia similia præsumendi.

NOTÆ.

1. a **Eodem.**) Textus hic non reperitur in aliqua ex collectionibus antiquis; extat tamen in Concilio Lateran. sub Innocentio III. celebrato, ubi post canones ipsius concilii ad ejus calcem habetur, ubi legitur, *Expediit pro recuperanda Terra sancta:* ubi varia statuuntur, tam circa Crucesignatos, quàm circa deferentes arma ad Sarracenos; & ad medium ipsius constitutionis reperiuntur verba in præfenti transscripta. Cùm enim expeditionem terræ sanctæ sæpè tentasset Gregorius VII. Urbanus II. Gelasius II. Calixtus II. Eugenius III. Alex. III. ut referunt Baronius tom. 11. anno 1095. & tom. 12. anno 1145. scriptores in Bullam Cruciatam laudati à Patre Mendo *disput. 1. in bullam. cap. 4.* ideo vestigiis prædecessorum inhaerendo Honorius III. varia constituit pro expeditione ipsius Terræ sanctæ, & in gratiam Crucesignatorum, ac contra eos, qui arma, ferrum, & similia ad ipsos Sarracenos deferrent.

2. b **Ligamina deferunt gallearum.**) Glossa marginalis legit *signamina*, & rectè; sed debebat etiam reponere *Gallearum*, ut refertur apud Matthæum Parisium anno 1234. ibi: *Qui Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt gallearum,*

hoc est materiam ad fabricandas naves longas, ut explicat Vossius *de vitis sermon. lib. 3. cap. 21.* & suadet hæc expositio ex verbis sequentibus, ubi prohibetur Christianis vendere Sarracenis naves, & galeas; aliàs enim superflua, parumque necessaria videbatur præfens constitutio, si retineretur vulgaris lectio *ligamina gallearum*, cum quælibet ligamina facillè apud ipsos fabricarentur: & galeæ similiter, si acciperentur pro pileo, aut tegumento capitis militum, de quibus plura Turnebus *lib. 28. advers. cap. 16.* Zerda *ad illud Virgil. 7. Æneid.*

c **Cur triplici crinita jubâ, galea alta chimeram.** Scubechius *ad Vegetium lib. 1. cap. 20.* Accipienda ergo est præfens constitutio de galeis, videlicet navibus longis, de quibus, & earum forma plura Morifotus, *lib. 7. orbis maritimi, cap. 7.* Salmasius *in obser. ad jus Atticum, cap. 28.*

d **Non fuerit.**) Juxta tradita *in cap. 3. de temporibus ordin.*

e **Alis interdicitur audacia.**) Quæ est potissima ratio pœnarum, ut probavi *in cap. 13. §. ceterum, de offic. ordin.*

Commentarium hujus textus dedi supra *in cap. ita quorundam.*

CAP V T XVIII.

Gregor. IX. a *Astoricen. & Lucen. Episcopis.*

EX speciali, quem erga b illustrem Regem Portugallia gerimus c charitatis affectu. *Et infra:* Mandamus quatenus Regem ipsum sollicitè inducat, ne in d officii publicis Iudæis Christianis præficiat, sicut in generali Concilio continetur: & si fortè redditus suos Iudæis vendiderint, vel paganis, Christianum tunc deputet e de gravaminibus inferendis clericis & Ecclesiis non suspectum, per quem Iudæi, sive Sarraceni sine Christianorum injuria jura f regalia consequantur.

NOTÆ.

1. a **Astoricensi & Lucensi.**) Vtraque diœcesis est Hispaniæ: de Astoricensi legi *in cap. 17. de re judicata:* de Lucensi *in cap. 4. qui clerici, vel vou.* Rescribit autem Gregor. in præfenti his Episcopis, ut facilius ipsi inducere possint Regem Lusitaniæ: tum quia viciniore erat ipsius regni, cùm essent in regno Legionis, & Galleciæ: quia cùm non essent in ipsius ditione, facilius poterant Regem ipsum monere, arguere, increpareque de tanto excessu. His temporibus Gregorii IX. sceptrum Lusitanicum tenebat sanctius XI. cognomento Capello, maxime desidiosus ignavissimusque in cura sui regni, ut apparet *ex cap. grandi, de supplend. neglig. lib. 6. & referunt de eo agentes Duardus Nonius ad libellum Iosephi Texeri, censur. 29. Mariana lib. 3. Histor. Hispan. cap. 4. Garibajus tom. 4. compend. historia, lib. 34. cap. 18. Aut. Vasconcellos in anacephalosis, in sancio. Faria de Sousa in epitom. Histor. Portugal. 3. part. cap. 5. & 6. Spondanus tom. 1. post Baronium, anno 1245. num. 30. & 1268. num. 8. & 1272.*

num. 3. Et his temporibus Lusitaniæ regnum feudatarium Ecclesiæ Romanæ absque dubio agnoscebatur, ut referunt Martha *de jurisd. cap. 26. ex num. 95.* cujus feudi originem tradunt Rodericus Toletanus *de rebus Hispan. lib. 7. cap. 74.* Genebrardus *in sua chron. Garibay part. 4. lib. 34. cap. 16. & de eo Innoc. III. ipsi Regi Portugallia ita scribit lib. 1. epist. fol. 47. Serenitatem Regiam volumus non latere, nos in regestis bona memoriae Lucii II. Rom. Pontific. reperisse, quod recolenda mem. A. Pater tuus quatuor auri uncias annuat in Romana Ecclesia constituit censuales: ad quarum solutionem se, & heredes suos in posterum obligavit. Ceterum cùm idem pater tuus usque ad tempora felicis memoriae A. Papa prædecessoris nostri, Ducis esse nomine appellatus, ab eodem meruit obtinere, ut tam ipse, quam ejus heredes regio nomine vocarentur. Ut autem idem pater tuus sacrosanctam Rom. Ecclesiam matrem suam honore debito præveniret, & ut devotionem, quam circa ipsam habebat, ostendat in effectu, centum Byzantios annuatim Romana Ecclesie constituit censuales, quos post susceptionem regni nominis nec ipse solvit, nec tu postmodum solvere.*

vere curavisti. Cumque id felicitis recordationis Clemen-
tini Papæ prædecessori nostro relatam fuisset, ma-
gistro Michaëlitunc Ecclesie Rom. Notario, quem ad
partes Hispania destinavit, per suas dedit litteras in
mandatis, ut re ad exsolvendum censum annuum
monere diligentius, & inducere procuraret, & si opus
esset, auctoritate fretus Apostolica compellere non
differret.

b *Illustrum.*) De titulo Illustris Regibus,
supremisque Principibus à Sede Apostolica as-
signato, egi in cap. nov. r. de officio Legati.

c *Charitatis affectu.*) Nam Alfonso I. Dux
Portugaliæ, qui ab Alexandro III. titulum Re-
gis accepit, totum Regnum Lusitanum vectiga-
le fecit Ecclesie Romanæ, ut constat ex Inno-
centio III. lib. 1. epist. 144. 151. & 152. & lib. 3.
regestr. 15. epist. 24. ubi refert Bosquetus.

d *Officii publicis.*) Quenam illa sint, expo-
sui in cap. cum nimis, hoc titul. ubi commentarium
hujus textus dedi.

e *Gravaminibus.*) Quæ non levia inferuntur
ab his publicanis, & exactoribus, ut probant la-
tè Erasimus Chochier lib. 2. Polit. cap. 10. Proco-
pius in hist. arcana. fol. 100. Fornerius lib. 6. ver.
quotid. cap. 12. Valesius in notis ad Ammianum Mar-
cellinum fol. 210. Amaya ad tit. Cod. de exactor.
tribut. Solorzanus embl. 84. & 2. tom. de jure In-
diar. lib. 1. cap. 2. ex num. 48. & lib. 5. cap. unic. Gi-
balinus tom. 1. de negotiis lib. 1. cap. 2. art. 15.

f *Regalia.*) Id est Gabellas, tributa, & similia
jura, quæ congerunt Alfaro de officio fiscal. gloss.
20. cum sequent. Parexa de instrum. edit. tit. 5. resol.
9. Cabelo 2. part. decis. 42.

CAPVT XIX.

Idem.

Nvlli Iudæo baptizatum, vel baptizari volentem emere liceat, vel in suo servi-
tio retinere. Quod si quem nondum ad fidem conversum causâ mercimonij
emerit, & postmodum factus sit, vel fieri desideret Christianus, datis pro eo XII.
solidis ab illius servitio protinus subtrahatur. Si autem intra tres menses ipsum ve-
nalem non exposuerit, vel ad sibi serviendum emerit eundem, nec ipse vendere,
nec alius audeat comparare: sed nullo pretio perducatur ad præmia libertatis.

NOTÆ.

I.

a *Idem*) Gregorius videlicet IX. qui præsen-
tem constitutionem edidit, ut confirmaret,
& ampliaret decisiones textus in cap. 1. cap. ad
hoc hoc titul. circa servos à Sarracenis possessos,
circa quos sequentes casus sunt distinguendi; si
enim servus verna sit, id est natus domi, vel itaque
fieri Christianus, statim nullo pretio dato eripi-
tur in libertatem, cap. fraternitatem, § 4. dist. 1. Deo
nobis, § his itaque, Cod. de Episc. & cleric. Si autem
sit emptus, distinguendum est, quia aut erat Chri-
stianus, cum emptus fuit, aut Paganus: si erat
Christianus, indistinctè in libertatem eripitur
nullo pretio dato, quia Christiani commercium

est Iudæo penitus interdictum, cap. mancipia, § 4.
dist. Si autem sit emptus dum erat Paganus, aut
causâ servitij, aut mercimonij gratiâ emptus fuit.
Primo casu, si vult Christianus fieri, absque
ullo pretio eripitur in libertatem, dict. cap. si fra-
ternitatem. In secundo verò casu, si infra tres men-
ses Iudæus non exposuit eum venalem, si Catho-
licam fidem profiteri velit, etiam sine ullo pretio
eripitur in libertatem, quia creditur ad servi-
endum eum emisse: si verò infra tres menses expo-
suerit eum venalem, & infra eos, vel post vel ita
Christianus, dum tamen non steterit per domi-
num, quominus eum vendiderit, soluto pretio
duodecim solidorum servus redimitur.

TITULUS VII.

De Hæreticis.

CAPVT I.

a Stephanus Papa omnibus Episcopis.

Vbius in fide, infidelis est. Nec eis omnino b credendum est, qui fidem
veritatis ignorant.

NOTÆ.

I.

a *Stephanus.*) Ita etiam legitur in prima col-
lectione, sub hoc titul. cap. 1. sed verba in

præsenti relata reperiuntur in can. 45. Synodi
Nicane, & in can. 4. collectionis Hadriani Papæ,
& in epist. 1. Sixti I. ubi ait: De cetero plerumque prop-
ter malorum, hominum infestationes, ut in accu-
satione